

Lífgeislur

TÍMARIT UM LÍFSAMBÖND VIÐ AÐRAR STJÖRNUR • 78. TBL. 16 ÁRG APRÍL 1993

Samband og samstilling er eðli lífsins.

Helgi Pjeturss

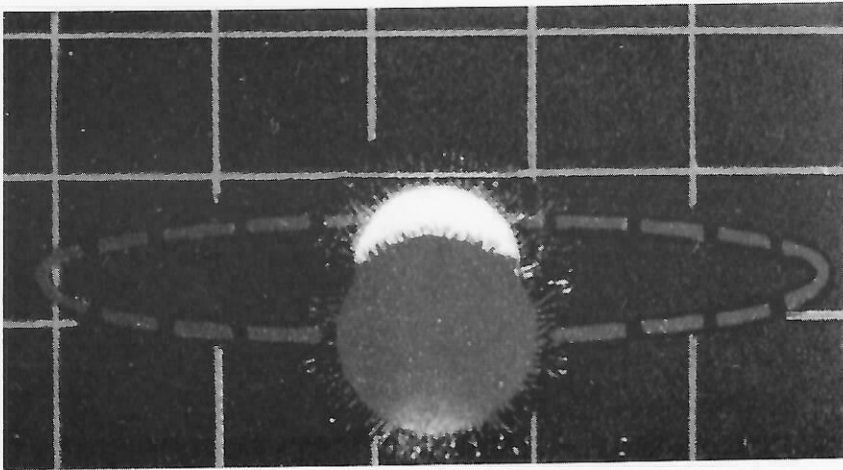
Vetrarbrautahvirfing

(Sjá forsiðumynd)

Tekist hefur með nýjustu stjörnusjám að taka skýrar myndir af hinni fjarlægu vetrarbrautahvirfingu, sem kölluð hefur verið *Stefáns-fimmundin* (Stephan's Quintet). Hún er í stjörnumerkinu *Vængfáknum* (Pegasus), en hann liggur allhótt norðan við miðbaug himins, nokkru austar en Svanurinn og beint suður undan Kassíópeiu.

Vetrarbrautahvirfingin *Stefáns-fimmundin* hefur verið þekkt um alllangt skeið, en hún er svo dauf, vegna fjarlægðar, að hún telst til birtustigsins 15 (sýndarbirta). Það er ekki fyrr en nýlega, sem tekist hefur að taka af henni svo skýrar myndir sem nú er raun á orðin.

Myrkvastjörnur

Myrkvastjörnur: Þær eru tvístirnissólar, sem ganga hvor um aðra og skyggja hvor á aðra við hverja umferð, héðan að sjá. Frægust slíkra stjarna er *Algol* í stjörnumerkinu *Perseifi*, sem breytir um birtu á 69 stunda millibili um $\frac{2}{3}$ hluta, úr 2,2 stigum niður í 3,5 stig.

Þorsteinn Guðjónsson:

Tíðindi úr lífsögu jarðar

Sjö af níu fylkingum dýraríkisins sköpuðust á innan við 5 milljónum ára, í lok kambrísku aldar.

Árið 1984 var herra Hú, kínverskur jarðfræðingur, að störfum við fjall nokkurt á Júnnan-sléttu, Suður-Kína, og fann hann þar stein sem honum leist á að kljúfa. Kom þá í ljós ókennilegt steingert dýr, þar sem hinir mjúku vefir líkamans komu vel fram, en það er óvenjulegt um steingervinga. Fleiri steingervingar fundust, í sömu jarðlögum, öllum frá sama tímabili, og varð úr þessu mikið safn, fjöldi steingervinga. Hú leitaði aðstoðar prófessors Jans Bergströms, sænsks jarðfræðings, sem manna fróðastur er um jarðsögulegt og líffræðilegt samhengi og varð brátt ljóst, að á stuttum tíma – jarðsögulega talað, þ.e. 5 milljónum ára, e.t.v. miklu styttri tíma – höfðu 7 nýjar fylkingar dýralífsins, þær sem síðan hafa þróast á jörðu, náð að skapast úr þeim tveimur sem fyrir voru, holdýrum og svampdýrum.

Það eitt þykir tíðindum sæta, að þróunin skyldi taka slíkt „stökk“, þar sem er um það aðalatriði að ræða, sem er aðgreining lífmyndanna í fylkingar. Menn hafa e.t.v. búist meir við „hægfara þróun“.

Annað sem menn velta þó e.t.v. minna fyrir sér, að „fyrir einskæra tilviljun“, var þessi sama uppgötvun gerð á Grænlandi, sama daginn og Hú klauf steininn í Kína, af evrópskum leiðangri, sem fann þar sinn fyrsta steingerving frá þessu skeiði, hinn sama dag.

Hið þriðja, sem mér þykir athyglisverðast, en fer e.t.v. fram hjá einhverjum, en þó ekki öllum, er það sem nú skal greina. Annar jarðfræðingur austur þar, herra Tsjen, lætur þess getið að „eitt hið athyglisverðasta sem við höfum fundið eru: ófreskjur“. Tsjen hafði tekið sér málhvöld, að þessu orði uppkeðnu, til þess að auka á áhrif þess. Stór dýr,

með beittar tennur í ginviðum hvofti, sem eru reyndar *fyrstu rándýr lífssögunnar*, komu þarna í ljós. Eða með öðrum orðum: innrás helstefnunnar hér á jörð er fundin.

Náttúrulega eru margir á því, eftir þó nokkra yfirvegum, að ekkert sé við þessu að segja, hvort verði að vega annað upp; offjölgun og ofát. Rándýrin séu nauðsynleg, í eðlilegri hringrás náttúrunnar, til þess að „góðu dýrunum“ fjölgi ekki um of — og eyði gróðrinum. (Jafnvel innan þessara marka má þó á milli vera, hversu miklar öfgarnar verða).

Helstefna þýðir aukning kvala, þjáninga, með dýrum og mönnum, og er vonlaust að segja þeim sem hér ritar, að svona eigi þetta að vera, eða þá, að óvísindalegt sé að gera sér grein fyrir þessu. Ekki þýðir heldur að segja honum að þróun lífsins hafi orðið fyrir tilviljanir einar, því að það er samleikur lífsins við aðstæður sínar, sem skapar þann feril sem kallaður er þróunarsagan. Lífið er samkvæmt þessum skilningi afl sem reynir að brjóta sér leið í viðjum formsins, í viðjum efnisins, við þær aðstæður sem fyrir liggja og skapast í rás tímans, að nokkru leyti fyrir starfsemi lífsins sjálfs. Lífið er tilraun hins góða til að gera sér líkama úr hinu illa, tilraun óendanlegs máttar (guðs) til að færa út kvíar sínar.

Hlaupum nú yfir 550 milljón ár, og yfir mannkynsöguna, til dagsins í dag. Það er greinileg aukandi (crescendo) í hraða þróunarinnar, skrifar mikill þróunarfræðingur. Og aðrir í þeirri grein hafa veitt þessu athygli. Sú hugsun liggur ekki fjarri, miklu nær nú en á fyrri hluta aldarinnar, að úrslitatími, ekki aðeins mannkynssögunnar, heldur jarðsögunnar sé að hefjast. Aukning kvala og grimmdar er komin á það stig, að ólíklegt er að lífið þoli miklu meira. Þetta er skuggalegasta hliðin á framvindu viðburðanna, af mörgum skuggalegum. En þá er komið að hinu, sem gefur von. Og þá verður að tala á nýalskan hátt, til þess að nokkur von sé um að setja fram málið á skiljanlegan hátt.

Niðurstaða okkar Nýalssinna eða ályktun, studd fjölda-mörgum atriðum, er sú, að verið sé að gera nýja tilraun

handanað til þess að ná mannkyni jarðarinnar upp úr helstefnufarinu, eftir því sem nú skal greint. Lengra komnir höfðu sannreynt að myndun líkamninga nægði ekki, því skilninginn vantaði, að þeir eru frá öðrum hnöttum. „Fljúgandi diskar“ dugðu ekki, því menn héldu ýmist, að þetta væru venjuleg farartæki, bundin sömu takmörkun á hraða og önnur geimför, eða þá þeir héldu að þetta kæmi úr andaheiminum — sama villan og áður. Hinir lengra komnu tóku nú það ráð að fitja smátt upp. Þeir tóku til við að magna milljónir mannshuga hér á jörð, frá smælingjum til auðs- og áhrifamanna, frá lítt fróðum til hinna lærðustu. Í smáskömmtum kom þessi magnan, og tók sér bólfestu í hugum einstaklinganna án þess að þeir tækju mikið eftir því. Ýmsar myndir tók þetta á sig, en alls staðar miðaði það til þess að gera fólkið móttækilegra fyrir hina réttari hugsun. Von okkar er sú, að þrátt fyrir allt muni fara að rofa til í hugum jarðarmanna, þegar skilningur á raunveruleika stjörnu-sambandsins er orðinn almennur, þannig að nýtt aðstreymi geti hafist.

Þess má ekki láta ógetið hér, sem áður hefur verið vakið máls á, að ekki er nægilegt að horfa til hinna fullkomnari eingöngu. Framlíf á sigurbraut er stórkostleg tilhugsun, og fyrir löngu hefur hún tendrað oss afl og hug; líf sem nær guðstigi er ennþá stærri hugsun, og því betur er sem menn tengja hana meir við vísindi og lífsþróun. En þó er það svo, að jafningjar okkar — í ýmsum sólhverfum, ýmsum vetrarbrautum — standa okkur á vissan hátt nær. Atburðarásir þeirra mannkynja eru samtengdar. Frumlífsjarðir á háskastigi — hvað er tvísýnna, hvað er áhættumeira en einmitt það?! Að koma sannleikanum fram á slíkum stöðum, þannig að úr megi rætast, er hið stórkostlegasta tækifæri. „Örlög velta á hending tveggja handa!“, segir skáldið djúpskyggna. Og takist að ná einni slíkri uppúr feni helstefnunnar, hvort munu þá ekki margar aðrar bjargast í framhaldi af því?

Þorsteinn Guðjónsson

Dr. Carl Granquist:

Gustav Adolf Reuterholm

Gustav Adolf Reuterholm, friherra (aðalsmaður), var í lok 18. aldar einn hinna merkustu manna í Svíþjóð og verðskuldar vissulega að hans sé getið. Hann fæddist 7. júlí árið 1756 á sveitasetrinu Sviðja í Finnlandi og lést þann 27. desember árið 1813 í Slésvík í Þýskalandi.

Próttöflugur maður var Reuterholm, og kemur því ekki á óvart, að hann fékk marga upp á móti sér, en af því hefur leitt orðróm um að hann hafi verið: hefnigjarn, hégómlegur og „meðalmenni að vitsmunum“. Slíkir dómar falla oft um mikla menn, því að smámennin gera allt hvað þeir geta til þess að rýra minningu hinna miklu manna „og öðlast þannig nokkra nafnfrægð sjálfir“.

Reuterholm var tvímælalaust mikilmenni, og af þeim sökum risu upp margir öfundarmenn gegn honum í Svíþjóð þeirra tíma. Þó svo að menn líti framhjá öllum þeim „heiðusteiknum“, sem Reuterholm veittust — og það í þeim mæli, að loks var honum veitt Serafimorðan með titlinum „einn af valdsmönnum ríkisins“ („En av Rikets Herrar“) — þá var annað mun áhugaverðara um hann, að hann var háfrímúrari og dulfræðingur í ríkum mæli! Reuterholm var að því leyti ólíkur mörgum þeirra tíma dulfræðingum, að hann var fullkomlega heiðarlegur. Hann þurfti aldrei á því að halda að fara með töfrabrögð, eða annan loddaraskap, heldur gaf hann sig jafnan við hinum dulfræðilegu sannindum af djúpri virðingu. Með kostgæfni sinni við að sannprófa öll dulræn fyrirbæri, sem skaut upp við hirðina á vegum „andasjáenda“ og misjafnra miðla, tókst honum langoftast að „hreinsa burt“ verstu svikahrappana.

Fyrir þessa kostgæfni fékk hann að launum hjá Karli

hertoga háa stöðu í sænsku frímúrarareglunni, og var því meðal hinna fremstu (ásamt hertoganum) í því að byggja upp frímúrarakerfið sænska (sem nú á dögum er m.a. notað á Íslandi).

Reuterholm ferðaðist mikið um Evrópu (undir dulnefninu Tempelcreutz „Musteris-kross“) og lærði margt af hinum miklu dulfræðingum og miðlum þeirra tíma, en það var nokkuð, sem hann hafði mikið gagn af í frímúrarastarfinu, því að frímúrarareglan þá hafði mun meiri áhuga á hinu dulræna en hún hefur nú á dögum. Því voru Karl hertogi og Reuterholm oft saman á miðilfundum og í öðru andlegu starfi sem þeir stunduðu af mikilli alvöru.

Meira að segja eftir dauðann hefur Reuterholm á öflugan og uppbyggjandi hátt „hjálpað“ fólki, með tilskipunum, sem hann skildi eftir sig látinn.

Reuterholm var mikill mannvinur (þó að illar tungur héldu öðru fram), og meðan á Frönsku stjórnarbyltingunni stóð hjálpaði hann frönskum aðalsmanni að flýja til Englands; þessum manni tókst einnig að flytja með sér stórmikil auðævi sín, og þar sem hann var barnlaus, kom hann á stofn, ásamt Reuterholm, „umsjónarnefnd“ með sjóði nokkrum sem nam 20 milljónum gullfranka eftir þeirra tíma gengi. Eftir ábendingu „að handan“ mátti ekki opna sjóðinn fyrr en á síðari hluta 20. aldar, og var farið eftir því. Þessi umsjónarnefnd starfar þannig, að styrkir hafa verið veittir til ýmsra hugþekkra-markmiða, og hefur þannig mannvinurinn Reuterholm orðið mörgum að miklu liði eftir dauða sinn!

Sérstaklega einkennandi „mynd“ af manngæsku Reuterholms birtist í afskiptum hans af málum „fátækrar ekkju“. Það vildi þannig til, að ekkja með mörg ung börn hafði orðið að þola, að framhjá henni var gengið af þeim embættismanni, sem átti að sinna nauðsynjum hennar. Kæra um þetta mál hafði borist Reuterholm til eyrna. Hann beitti sér undireins fyrir því persónulega að koma nauðsynlegri hjálp til ekkjunnar; gekk hann eftir þessu „út um allan bæ“, kom í ráðuneytin, hitti þá mörgu sem gátu átt hlut að

Þessu máli, og með margra tíma vandasamri vinnu kom hann því til leiðar, að réttur ekkjunnar var tryggður!! Slíkir hlutir segja sitt um stórmennsku Reuterholms. Mikill maður, og tryggur frímúrarareglu sinni, er sá dómur sem Reuterholm ber öðru fremur.

Svo að ég víki aftur að dulfræðilegum viðfangsefnum hans, þá er vert að minnast þess, að hann var gagngert og að verulegu leyti viðriðinn Swedenborgshreyfinguna. Kom hann á marga leynifundi dulfræðinga þar sem Swedenborg sjálfur „kom fram“. Á grunni þeirrar gagnrýni, sem honum var í blóð borin, gat Reuterholm skorið úr um hvað vera mundi rétt og hvað ekki. Í einu slíku samkvæmi er talið, að Swedenborg hafi látið á sér skilja, að Reuterholm mundi síðar eiga eftir að skapa slíkan sjóð, sem síðar varð til undir nafninu TEMPELCREUTZ FOUNDATION.

Eftir að Reuterholm lést í Þýskalandi voru jarðneskar leifar hans fluttar til Svíþjóðar og grafnar í Olivecrans-kórnum í Strängness-dómkirkju árið 1821.

Eins og áður var vikið að stunduðu þeir Reuterholm og Karl hertogi það að sitja miðilsfundi (og koma þeim á). Ég ætla mér að skrifa um slíka fundi, og jafnvel að endursegja álit rithöfundarins Crusenstolpe á nokkrum þessara funda.

B.G. Þýddi.

Um Carl Granquist

Til lesenda Lífgeisla. Dr. Carl Granquist er sænskur mennta-, efna-, og áhrifamaður, sem er einn af þeim mörgu Svíum, sem dáðst hafa að tilraun Sveinbjarnar Beinteinssonar til að koma upp Ásatrú á Íslandi. Af milligöngu okkar hjóna um kynni þeirra Carls og Sveinbjarnar hefur smám saman leitt nokkurn kunnugleika hins fyrrnefnda af íslenskrí heimspeki, og þegar Carl fékk í hendur tvö ný hefti af Lífgeislum, varð hann stórhreifinn, að slíkt rit skuli koma hér út um svo markverð efni, *á íslensku* (norrænu) — en ekki á alþjóðlegu máli eins og nú tíðkast hjá mörgum.

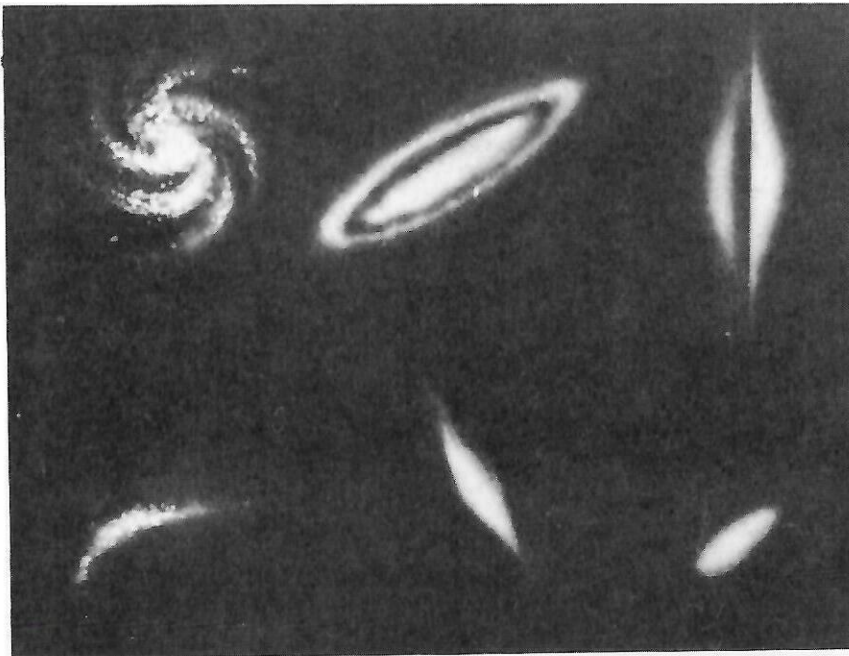
Carl Granquist er, auk áhuga síns á fornnorrænum málum, mikill áhugamaður um samband við framliðna; hann er frímúrari, framarlega í þeirri hreyfingu — og er opinskár og hleypidómalaus um þau efni. Hann hefur mikinn hug á að kynna okkur einn af frumkvöðlum þeirrar hreyfingar í Svíþjóð. Carl er maður glöggskyggn á vandamál samtímans

og hinn yfirvofandi háska mannlífsins. Eins og hjá ýmsum öðrum Svíum virðast sjónarmið hans í þeim efnum þróast jafnt og þétt í Nýals-áttina, en stórkostlegt væri það og sigurvænlegt, ef hugsjónin um endur-reisn norræns máls á Norðurlöndum næði að vakna þar til lífs að nýju.

Næsta furðulegt er til þess að hugsa, að þeir Reuterholm og hinn franski vinur hans hafa — líklega fyrir miðilssamband við Swedenborg, eftir því sem C.G. gefur í skyn — nálægt aldamótunum 1800, ákveðið að sjóðinn skyldi ekki opna fyrr en á síðari hluta 20. aldar. Má vera að Swedenborg hafi þá, nýlátinn, verið farinn að sjá fram á hvað vantaði í kenningu sína, séð fyrir hina nauðsynlegu þekkingarframsókn 19. aldar og að kenning Nýals mundi koma fram. Einnig séð fyrir að von-laustr yrði um framgang svo mikilsverðar kenningar um daga höfundar hennar — en vænst þess að síðari hluti 20. aldarinnar yrði drýgri til dáða í því efni.

Þorsteinn Guðjónsson

Vetrarbrautir

Myndin sýnir ýmiskonar lögun vetrarbrauta.

Ingólfur Jónsson frá Prestsbakka:

„Örlagatjaldið“

Ég var tíu ára gamall og lá mikið veikur í rúmi mínu á Prestsbakka í Hrutafirði, en þangað höfðum við flutt frá Kvinnabrekku í Dalasýslu vorið 1928.

En nú var tekið að vora og ég lá sem fyrr segir í rúmi mínu og var annað slagið með óráð, en móðir mín hlúði að mér eftir bestu getu.

Ég sá þá eins og stórt myndtjald gegnt mér en þar sá ég sjálfan mig, foreldra mína og systkini svo og fleira fólk, því tjaldið var á sífelldri hreyfingu og nýir atburðir og nýir staðir komu fram og hurfu. Ég sá margt fólk sem ég þekkti ekki og staði sem ég hafði aldrei vitað um bæði hérlendis og erlendis. Þetta átti ég allt eftir að sjá og reyna síðar á ævinni.

Margt var þarna sem gladdi mig og einnig margt sem olli mér sárri hryggð, en það hef ég reynt, að engu hef ég í raun getað breytt frá þessu, hversu feginn sem ég hefði viljað.

Ég sagði móður minni jafnóðum það sem ég sá, en ég held helst, að hún hafi álitnið, að ég talaði í óráði.

Löngu seinna spurði ég hana hvort hún myndi eftir þessari sýn og hún játaði því en bætti við: „Guð ræður en mennirnir þenkja, en það verður þó lengur munað eftir þér en ýmsum öðrum, sem sléttari vegi hafa gengið.“

Þessum orðum móður minnar gleymi ég aldrei og þau hafa oft lýst upp dimmar andvökunætur.

Hugleiðing um „Örlagatjaldið“

Ritsjóri Lífgeisla hefur beðið mig um stutta athugasemd við ofanritaða grein eftir Ingólf Jónsson frá Prestsbakka. En hann þekkjum við Ingvar báðir, hvor í sínu lagi og

óháðir hvor öðrum. Var Ingólfur mér vinveittur og hlaust margt gott af þeim góða manni.

Það er auðfundið að Ingólfur leit svo á, að sér hafi í óráðinu verið sýnd ævi sín allt til loka, og sér hefði á engan hátt verið unnt að breyta frá því, hversu feginn sem hann hefði viljað.

Í Viðnýal ritar Helgi Pjeturss um *örlög* þannig, að þau séu tvö konar: það sem verða vill og það sem verða mun.

„En ef einhver, sem sér, hvað verða vill, getur breytt til um aðdragandann, verður það, sem verða mun, ekki hið sama og sem verða vildi.“ (Rit dr. Helga, 3. bindi bls. 25, 3. útgáfa).

Hefði einhver undraverð forsjón vitað fyrir sérhvert atriði í ævisögu Ingólfs, eins og hún varð, þá hefði hún orðið að sjá fyrir, auk allra ytri aðstæðna, innstu hugrenningar hans, baráttuvilja og ákvarðanir í rás tímans. — Þó að ég þykist geta hugsað mér afar fullkomið líf og vit, hefur alltaf verið í mér mótþrói gegn því að allt sé fyrirfram ákveðið. Mér hefur lengi fundist eins og það mætti ekki vera þannig. „Fornhelga spekin veit að afl skal mót afli — en andanum gefur hún síðasta leikinn í tafl“, segir Einar Benediktsson. Þorsteinn Jónsson hefur sagt, að fram á síðustu stundu viti guðirnir ekki á hvorn veginn fara muni. — Þó er ég nú á þessari stundu þó nokkuð vongóður um, að vel geti farið.

Þorsteinn Guðjónsson

Vetrarbraut

Lífið heldur áfram sem líkamlegt líf á öðrum jarðstjörnum þessa furðulega mikla heims.

(Helgi Pjeturss, Viðnýall)

Ingvar Agnarsson:

Samsemd sálar og umhverfis

Samsálun við umhverfi

I.

Ég kom inn í kirkju eina. Þar fór fram kveðjuathöfn vegna látins vinar. Ég fékk mér sæti. Á miðjum vegg, innst í kirkjunni er stórt málverk sem sýnir frelsarann upprisinn, en yst til vinstri sér inn í myrka gröf eða klefa í klettavegg og rétt hjá sést kona í bláum klæðum. Oft hafði ég séð þessa mynd áður og virt hana fyrir mér, en nú var eins og ég sæi hana í nýju ljósi.

Maðurinn á myndinni (frelsarinn) var dáinn, en hér birtist hann syrgjandi vini.

Og hér var hann ekkert líkur anda eða vofu, svo sem stundum má sjá á myndum, heldur var hann að sjá fullkomlega jarðneskur og efniskenndur, eins og um lifandi mann væri að ræða. Hann var í síðum gráum kufli, samskonar klæðum og þeim, sem hann mun hafa notað í lifanda lífi.

Nú mun það vera staðreynd, að er nýlátinn maður birtist eftirlifandi vinum sínum hér, sem sviptur eða líkamningur, þá kemur hann oftast fram í þeim fötum, sem honum var eðlilegast að nota á hérvistardögum sínum. Nú vil ég gera ráð fyrir því, að hinn nýlátni, eftir að hann kemur fram á öðrum stað, noti föt sem að ýmsu leyti eru önnur og með öðru útliti en þau, sem hann notaði á hérvistardögum sínum. Hvernig stendur þá á því, að nú birtist hann — sem líkamningur — í sínum gömlu fötum? Ég vil reyna að koma hér fram með skýringu, sem að einhverju leyti er önnur en þær, sem fyrr hafa verið bornar fram:

II.

Líkami manns er einskonar hluti af sál hans. Líkami og sál eru svo nátengd, að þau verða vart aðskilin. Meira að segja á þetta við um þá hluta líkamans, sem í raun eru líflausir orðnir, eins og hár og neglur. En svo virðist, sem einnig hið nánasta umhverfi mannsins, sé hluti af sál hans, og kemur þar klæðnaður hans fyrst og fremst til greina. Það mun einmitt vera vegna þessa, að svipur eða líkamningur nýlátins manns, birtist oftast í sínum fyrri fötum. Þau hafa verið e.k. hluti af sál hans. Þess vegna er það rökréttur skilningur listamannsins — sem gerði umrædda mynd — að láta hinn upprisna Jesú birtast sem líkamning í sínum fyrri klæðum, en ekki í einhverjum öðrum fingerðari og þokukenndari eða yfirjarðneskum, ef svo mætti orða það.

Sál manns leitast við að koma fram eða birtast í því gervi, sem henni var eiginlegast á hérvistardögum. Oftast mun þetta þó gilda aðeins fyrst eftir brottflutning héðan. Því maðurinn venst nýjum klæðum og ýmsu öðru nýju og honum nýstárlegu í nýjum heimkynnum. Þetta er það, sem fram kemur í sýnum sjáenda, þegar lengra líður frá dánardegi. Hann fer þá að mótast af öllu hinu nýja í nýju umhverfi. Það verður þá e.k. hluti af sál hans og honum tengt.

III.

Benda má á það, að hinum framliðna virðist oft fylgja fleira en fötin ein úr fyrra umhverfi, eða frá fyrra æviskeiði.

Sjáendur (sbr. Hafsteinn miðill o.fl.), skynja oft í sambandi við hinn látna, ýmislegt úr fyrra umhverfi hans, t.d. gamla moldarkofa og skepnur, hafi hann verið bóndi, eða þá báta og naust, hafi hann verið sjómaður. Allt hefur þetta verið e.k. hluti af sál hans og heldur áfram að vera hluti hennar a.m.k. fyrst í stað, þótt flutt sé til annars heimkynnis (á öðrum hnetti). Þetta fellur saman við minningakenningar Þorsteins Jónssonar á Úlfsstöðum: „Maðurinn er það sem hann minnst.“ Sál manns er byggð upp af minningum hans, og þegar látinn maður birtist sem líkamningur eða svipur þá birtist hann í minningagerfi sínu, þ.e. því gerfi sem tilheyrði sál hans eða innsta eðli í jarðvist hans. Umhverfi mannsins

var orðið hluti af sál hans, og á meðan hið nýja umhverfi hefur ekki að fullu komið í stað hins gamla, þá er það eðli þess að birtast hinum jarðneska sjáanda jafnhliða hinum framliðna manni sjálfum.

IV.

Ég vil nefna annað dæmi hliðstætt, um samsemd sálar og umhverfis: Fljúgandi furðuhluti. Þeir birtast stundum í loft-hveli jarðar okkar. Hér mun vera um að ræða farartæki, sem íbúar annars hnattar hafa gert sér til samgöngubóta á sinni jörð eða í sínu sólhverfi. Þeir sem stjórna þessum farartækjum, hafa orðið að kynna sér nákvæmlega hvern einn hlut þessara margslungnu véla, lifa sig inn í alla gerð þeirra og eiginleika, uns þeir verða e.k. hluti af sál þeirra sjálfra. Þegar því þessir fjarlægum menn birtast hér, á eða við okkar jörð — vegna tæknilegs ástæðis okkar mannkyns — þá líkamast hér ekki einungis mennirnir, áhöfn þessara farartækja, heldur einnig farartækin sjálf í heild. Þar sem þau, farartækin, eru e.k. hluti af sál mannanna, áhafnarinnar, þá er ekkert eðlilegra, en að einnig þau komi hér fram, líkamist um stundarsakir. Þessir íbúar annars hnattar munu því fá tækifæri til að litast hér um, og kynna sér að nokkru útlit jarðar okkar og e.t.v. einnig hugsunarhátt okkar jarðarbúa. Ég hygg, að það sé einmitt vegna eins konar samsálunar þessara stjarnbúa við umhverfi sitt, þ.e. við farartæki sín í þessu tilviki — sem slíkir „fljúgandi furðuhlutir“ ná að koma hér fram við og við, en vitanlega getur slíkt þó ekki gerst, nema vegna þess, að aflsvæði jarðar okkar býður upp á þessa möguleika: líkömun fjarlægra stjarnbúa og farartækja þeirra í andrúmslofti jarðar okkar.

V.

Ég gæti einnig látið mér detta í hug, að hliðstæðir möguleikar væru til staðar á öðrum hnöttum, að því er varðar flugmenn jarðar okkar, sem nú orðið hafa í höndum hin há-tækniþróuðu farartæki, flugvélarnar. Hví skildu ekki einnig þeir, ásamt flugtækjum sínum geta komið fram, líkamast

að meira eða minna leyti, í lofthveli annarra byggðra hnatta, sjálfum sér til fróðleiks um þessi fjarlæggu heimkynni lífsins. Ekki veit ég þó um dæmi þess, að slíkt hafi enn gerst. Þetta kann þó að hafa orðið, án þess að menn hafi áttað sig á því að fullu, hvað um var að ræða. Raunverulegar hamfarir og draumar gætu stundum verið svo líkt hvort öðru, að erfitt væri að greina hér á milli.

E.t.v. var nú þetta um flugdiskana, eins konar útúrdúr frá aðalefni þessarar greinar, og þó ekki. Mér virðist, sem hér sé hvað öðru líkt og styðji hvað annað.

Þegar framliðinn maður birtist hér sem líkamningur, þá er um hamfarir að ræða. Fyrir lífgeislaorku hefur honum tekist að koma hér fram, þótt himingeimur aðskilji hans hnött og okkar. Og honum fylgir að jafnaði eitthvað af nánasta umhverfi hans, að minnsta kosti klæðnaður hans, og þá oftast einmitt sá klæðnaður eða hliðstæður þeim, sem hann að jafnaði notaði, meðan hann átti heima á okkar jörð, því klæðnaðurinn var e.k. hluti af sál hans. — Og hið sama er að segja um aðrar gerðir svipa eða líkamninga, sem hér birtast: Þeim fylgir að jafnaði einhver hluti umhverfis þeirra, annaðhvort þess fyrrverandi eða núverandi.

VI.

Sýnist mér skýring á þessu, vera sú helst, að sál hvers manns sé bundin í efni umhverfis hans að meira eða minna leyti.

Enginn maður er án umhverfis. Líf er ekki til án efnislegs umhverfis. Maður getur því ekki flust úr einu umhverfi í annað, af einum hnetti á annan, án þess að taka með sér einhvern hluta af fyrra umhverfi sínu, því það er eins konar hluti af honum sjálfum, óaðskiljanlegur þáttur eigin sjálfs eða sálar, eigin vitundar.

Svo virðist, af ýmsum framlífssögnum að dæma, að sá sem héðan flutti, geti ekki losað huga sinn, sál sína, við ýmsa þá hluti, sem honum voru hugleiknastir hér á jörð.

I.A.

3. mars 1986

Ingvar Agnarsson:

Tálminn óyfirstíganlegi

Guðmundur Árnason í Naustvík (fæddur 9. maí 1889, dáinn 2. apríl 1972) sagði mér frá eftirfarandi atviki. Reyni ég að endursegja söguna sem næst hans eigin frásögn, þótt auðvitað verði hún ekki orðrétt eftir höfð:

„Ég var staddur úti á Gjögri, einhverra erinda. Þetta var um hausttíma. Er ég var búinn til heimferðar var mjög kvöldsett orðið. Jörð var auð. Loft var þungbúið. Hélt ég heimleiðis framhá Kjörvogi, og stefndi sem leið liggur inn undir Kjörvogshlíðina. Þetta var áður en nokkur vegabót hafði farið þarna fram. En hestatrodningar lágu inn alla hlíð. Ég var þaukunnugur leiðinni, svo oft hafði ég farið þarna um bæði í björtu og dimmu og á öllum árstíðum. Aldrei hafði ég fundið til hræðslu þótt ég væri einn á ferð í myrkri og misjöfnum veðrum.

Í þetta sinn var ég gangandi og með léttan poka á baki. Ég hafði olíulukt í hendi, því mjög var dimmt orðið, svo að varla sáust handa skil. Er ég var kominn nokkuð inn fyrir Kjörvog, nálægt því svæði sem hlíðin verður snarbrött, eða inn á móts við Óna, — þar sem spönsku skipin strönduðu í ofviðri árið 1627, svo sem frægt er — finnst mér ég verða fyrir einhverri mótstöðu, svo að ég átti erfitt með að komast áfram. Það var eins og ósýnileg hindrun stæði hér í vegi. Ég reyndi að komast áfram bæði ofar og neðar. En það kom fyrir ekki. Ég komst ekki leiðar minnar. Þá gerðist það einnig, að ljósið slokkaði á luktinni, svo að allt varð niðadimmt í kringum mig. Og brátt dró úr mér mátt. Ég hörfaði til baka nokkurn spotta til að átta mig og sækja í mig veðrið. Og ekki leið á löngu, þar til ég fékk aftur fullan kraft og þrótt. Ekki varð ég neitt hræddur. Ég hugsaði, að

þetta hlyti að vera einhver vitleysa í mér sjálfum. Slíkt hafði aldrei hent mig fyrr. Ekki fann ég enn til neins ótta.

Ég kveikti aftur á luktinni og gerði nýja tilraun til að komast áfram. En allt fór á sömu leið. Mótstaðan var hér eins og áður. Hvernig sem ég reyndi var ég hindraður í að komast áfram. Ég neytti allrar orku, en allt kom fyrir ekki. Og eins og í fyrra skiptið slokknaði á luktinni og úr mér dró allan mátt, og nú enn meir en áður. Þvert gegn vilja mínum varð ég enn að hopa af hólmi fyrir þessari óáþreifanlegu, óskiljanlegu og ófyrstíganlegu hindrun, sem varnaði mér vegarins, og dró úr mér allan mátt.

Ég gekk spölkorn til baka, örmagna, máttvana. Ég settist á stein til að jafna mig. Myrkrið var algjört, svo að varla sá handa skil. Hér var ég aleinn, fjarri allri mannlegri hjálp, umvafinn einhverri dularfullri ógn, sem ég ekki hafði kynnst fyrr. Hver fjárinngat þetta eiginlega verið? Það var ekki laust við að einhver geigur færi um mig. Slíkt fyrirbæri sem þetta, var mér með öllu ókunnugt. Aldrei fyrr hafði ég orðið fyrir neinu slíku. Ég kveikti enn á luktinni og lítill blettur varð bjartur í kringum mig af skini hennar.

Hvað átti ég til bragðs að taka? Mér leist ekki á, að halda áfram þessum tilraunum, sem virtust svo árangurslausar. Líklega væri best, að reyna ekki að berjast frammar við þennan dulda kraft, sem hér var að verki. Hann var mér ofurefli. Það var mér alveg augljóst.

Þegar ég var búinn að jafna mig nokkurn veginn, stóð ég því upp og gekk sömu leið til baka út með firðinum. Svo fór ég á ská upp brekkurnar út fyrir Kjörvogsmúlann. Allt magnleysi var nú horfið. Engin hindrun var frammar í vegi til að hefta för mína.

Er skemmst frá því að segja, að ég gekk út fyrir Öxlina, fram hjá Gíslabala, þvert yfir Ávíkurdal og svo inn með Finnbogastaðafjalli og loks yfir Katla svokallaða, sem liggja að vestan við Sætrafjallið, en í þessu tilviki var það styttri leið fyrir mig en að fara Naustvíkurskörð. Er ég kom heim til mín í Naustvík, var komið fram yfir miðnætti, enda er leiðin sem ég fór margfalt lengri og ógreiðfærari, heldur

en inn Kjörvogshlíðina, sem ég annars var vanastur að fara.

Þetta er í eina skiptið, sem ég hef orðið var við nokkuð óvenjulegt, sem betur fer, og vonast ég til, að þurfa ekki að lenda í slíku aftur.“

Þetta var frásögn Guðmundar eins rétt eftir höfð og mér er unnt.

Guðmundur Árnason hefur af öllum verið talinn gagnvandaður og áreiðanlegur maður, er aldrei segði annað en það, sem hann vissi réttast. Framansagðri frásögn hans er því óhætt að treysta. — Ég tel mig einnig hafa rétt eftir honum hermt, allt það er máli skiftir.

Hitt er svo annað mál, hvernig skilja beri og skýra fyrirbæri sem þetta. Ég læt það því liggja á milli hluta að sinni, frá minni hálfu, en læt öðrum eftir, að finna á því sennilega lausn.

Ég hef sýnt frásögn þessa dætrum Guðmundar Árnasonar, þeim Ingibjörgu og Önnu, og telja þær hana rétta í öllum aðalatriðum og í fullu samræmi við það, sem þær heyrðu föður sinn segja frá.

*Ingvar Agnarsson
30. júlí 1983,
Hótel Flúðum*

Þorsteinn Guðjónsson:

Um farartálmann undarlega

Ingvar Agnarsson hefur beðið mig að reyna til að skýra þann fyrirburð sem hér var frá sagt. Ég þykist þó varla geta lagt fleira til þess máls en sá sem skráði. Byrjunin, eða kjarni frásagnarinnar er, að Guðmundi var í myrkrinu á hinum fáfarna vetrarvegi eins og varnað þess að halda áfram, í þá átt sem hann hafði ætlað sér. Hann gerir þó tilraunir til þess að halda leiðar sinnar, en tvisvar sinnum verður hann frá að hverfa. Í þriðja sinn tekur hann þann kost að snúa á miklu lengri leið, umhverfist fjall eitt. Fer allt vel á þeirri göngu hans.

Nærri liggur að ætla, að þessi einkennilega mótstaða hafi stafað frá einhverjum áhrifaöflum, sem ættu að vera viðfangsefni stjörnulíf-fræðinnar, ef komið væri á þá leið. Lægi þá næst fyrir að spyrja, hvort

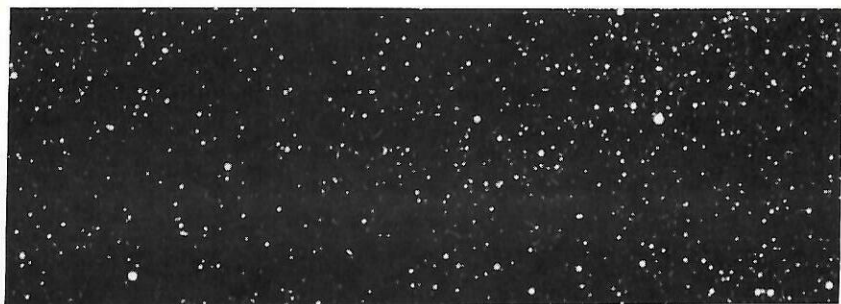
Þau áhrifaöfl hefðu viljað Guðmundi vel — til dæmis verið að vara hann við einhverri hættu, sem verða mundi á leið hans ef hann færi styttri leiðina — eða óvinveitt öfl, sem hefðu viljað valda slysi, eða hvort þetta hefði bara verið eins konar magntaka frá honum, e.t.v. í sambandi við hið aldagamla skipsstrand á þessum slóðum.

Ekki er gott að vita, hvað hefði hent Guðmund, ef hann hefði þráast við, og ekki sinnt aðvörun þeirri að hættu, sem hann hlaut að telja að þarna væri um að ræða. Þeir sem enn á vorum dögum verða fyrir einhverju slíku mættu vel minnst vísu Gríms Thomsens:

Af því flýtur auðnu brestur
öllum sem ei vilja skilja,
ósýnilegur að oss gestur
innan vorra situr þilja,
þylur sá ei langan lestur,
en lætur sína meining skilja,
en — ef ekkert á oss bitur,
engill fer, og lánið þrýtur.

Þorsteinn Guðjónsson

Lítum til stjarnanna

Aukin þekking er undirrot allra framfara.

Helgi Pjeturss (Nýall II. bls. 224)

Inngangsorð um Stjörnu-Odda draum nýrri:

Heimspeki íslenskra skálda á 19. öld

Kvæðabálk Gríms Thomsens, sem hann kennir við Stjörnu-Odda, hygg ég vera meðal þess sem einna sjaldnast er vitnað í af bókmenntamönnum — en mér þykir einna merkilegast af öllum hans kvæðum. Í kvæðinu birtist sú lífsskoðun skáldsins, hins hámenntaða nítjándualdarmanns, að lífað sé eftir dauðann, ekki á hnöttum innan sólhverfis, heldur á hnöttum í öðrum sólhverfum. Af þessu kvæði má hiklaust telja skáldið Grím einn af fyrirrennurum Nýalskenningar, enda þótt rökstuðningurinn sé annars eðlis.

Hjá helstu skáldum okkar Íslendinga á 19. öld örlar á *hugmyndinni* um framhaldslíf á öðrum hnöttum, og vitað er um ýmsa bændur og vinnumenn í sveitum landsins sem höfðu þennan átrúnað — sem er líka einn hinn óbrigðulasti vottur þess, að 19. öldin var framfaraöld. Það ætti þó ekki að þurfa að segja þeim sem hafa greind og menntun til að bera.

Jafn ólík skáld og Sigurður Breiðfjörð, Jón Thoroddsen, Steingrímur Thorsteinsson, Stephan G. Stephansson, hafa allir látið sér þetta um munn fara, með ákveðnum orðum, en sumir hafa með andagift sinni verið eins og í námunda við það, eins og Jónas Hallgrímsson í kvæðinu um Tómas Sæmundsson eða þar sem hann yrkir um háa hnetti og anda sem unnast. Þó að átrúnaður sé ekki það, sem dugir, minnumst við með aðdáun þeirra manna, sem létu sér hið rétta til hugar koma og studdu það með sögðum og kveðnum orðum.

Í *Stjörnu-Odda draumi nýrri* kemur þessi hugmynd fram í nokkurn veginn heildstæðri mynd. Rökstuðningurinn er guðfræðilegur að formi, en þó furðu nærri skilningsstigi. Fyrsta vísan fer t.d. nærri hinni arfteknu túlkun. En strax í 2. og 3. vísu fer stjarnhugsun að ná yfirhöndinni. Eftir það sækir hið rétta sífellt á. Það er jafnvel tekið fram, í 7. vísu, að Kristur hafi ekki skilið leyndarmál lífsins, fyrr en í framlífi sínu á öðrum hnetti.

Nafnið *Stjörnu-Odda draumur nýrri* er tilvísun til draumsögu hinnar fornu með slíku nafni, sem höfð er beint eftir hinum mikla stjörnufræðingi íslenskrar gullaldar. Virðist ekki ólíklegt, á þeim grunni, sem fræði Nýals eru, að Oddi sjálfur hafi átt þátt í að efla hug skáldsins til að rísa svo hátt sem hann gerir í þessu kvæði.

Lífgeislar birta hér fyrstu tvö kvæðin úr *Stjörnu-Odda draumi nýrri* eftir Grím Thomsen, en hin þrjú í næsta hefti.

Þorsteinn Guðjónsson.

Grímur Thomsen:

Stjörnu-Odda draumur nýrri

(Fyrri hluti)

1. SURSUM CORDA (Himneskir hörpustrengir)

Ef að Kristur er upprisinn,
efaðu sízt að hold,
hervistar fægður hamur þinn
hefur sig upp úr mold.
En sorga' og nauða naglaför
nemur ei dauðinn brott;
sjást munu þinna synda ör,
sáranna berðu vott.

Ef að Kristur er uppstiginn,
öruggt því treysta má,
að vor muni líka líkaminn
lyfta sér jörðu frá;
ekkert mun frammar hindra hann
huganum fylgd að ljá,
vængirnir gjöra' hann víðförlan
veralda' á milli þá.

Fuglinum drottinn fjaðrir gaf,
fyrirheit er það þér
að sigla þú megir himsins haf
hærra en örninn fer;
hans er á valdi vængjaslátt
að veita þann og dug,
að unnt þér verði' um alheimsgátt
öruggt að beina flug.

Hví lét skaparinn skína oss
skrautið allt festingar,
Sjöstirnið bæði' og Suðurkross,
synji' hann um vist oss þar?
Á Aldebaran og Óríon
yndi' er að geta mætt;
guð hefði aldrei glætt þá von,
geti hún eigi rætt.

Eilífðin sjálf er afmáluð
í eilífum stjörnuher;
enginn telur þær, utan guð,
auga því dauðlegt sér,
því lengur sem það leitar, ný
ljós kveikjast himni á,
sem nýjum „vistarverum í
vors föður ríki“ spá.

Flýg ég af hnetti hnattar til,
hef ég þar góða fylgd,
Kepler og Newton kunna skil
á kraftarins vega snilld. —
Himins er dögg þar daglegt brauð,
drýpur hún ár og síð;
ég safna mér þar andans auð
með öðrum sælum lýð.

Með Platon, Zeno, Sókrates
í svölum geng ég lund;
svo heyri' eg Aristoteles
þar einnig marga stund
við Salómon og Sankti Pál
og sjálfan frelsarann
um lífsins ræða leyndarmál,
sem loksins þar hann fann.

Vitringar eru viðstaddir
úr vestur og norður átt;
skilningur þess, er skildu' ei fyrr,
skerpist þar smátt og smátt;
heimspekinnar á herra stig
Hegel þar nær og Kant,
þeir, sem hér skildu' ei sjálfa sig,
sjá þar og skynja grant;

því myrkt er þar ei málið neitt,
meiningin ljós og skír,
þankans er aldrei brögðum beitt,
beint er hann í horfið snýr,
vífilengjunum vísað frá,
vafningum hvergi sinnt,
en orðaglamur og orða þrá
útlæg sem fölsuð mynt.

2. EXCELSIOR

(Hærra, herra)

Hásæti jafnan herrans nær
heyri' eg inn fagra klið,
englanna hljóma hljóðin skær,
hnattanna fléttuð nið;
við þennan undra samansöng
sálnanna græðast ben;
meistarans bera merkistöng
Mozart, Haydn, Beethoven.

Samboðin eru söngvi ljóð,
samtaka hörpu slög,
Pindar og Dante yrkja óð
þar undir himnesk lög:
sérstakra heima samanhald
söngurinn afmálar
og allt til samans andans vald
og eining vegsamar.

Fegurð er vakti fyrir þeim,
til fulls þótt yrði' ei sén,
óðáins finna fyrst í heim
Fidías, Thorvaldsen; —
fegurð, sem hér var fólgin rós
í frjóvum sálum innst,
springur þar út í líf og ljós,
líkan og skuggi' ei finnst.

Ein er þar kirkja undra há,
sem öllum býður rúm,
kærleiks að hlýða kenning á
komnum af ýmsum trúm;
frá hverri tíð og úr hverjum stað,
hver sem hann vera kann,
engum er þaðan útskúfað,
elski hann sannleikann.

Hvort Buddhas þessi, heiðnum hinn
hallaðist kreddum að,
þriðji kenndist við kóraninn,
kemur í sama stað;
hið sanna ef hann aðeins vill,
eins er hann velkominn
mörg kristins villa manns var ill,
en minni vorkunnin.

(Framhald í næsta hefti Lífgeisla nr. 79)

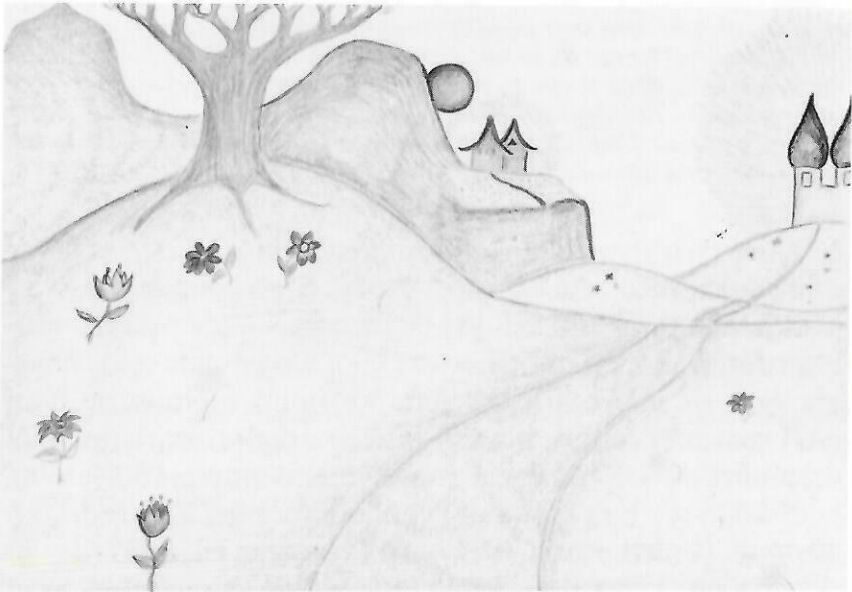
DRAUMAR

Anna Halla Birgisdóttir:

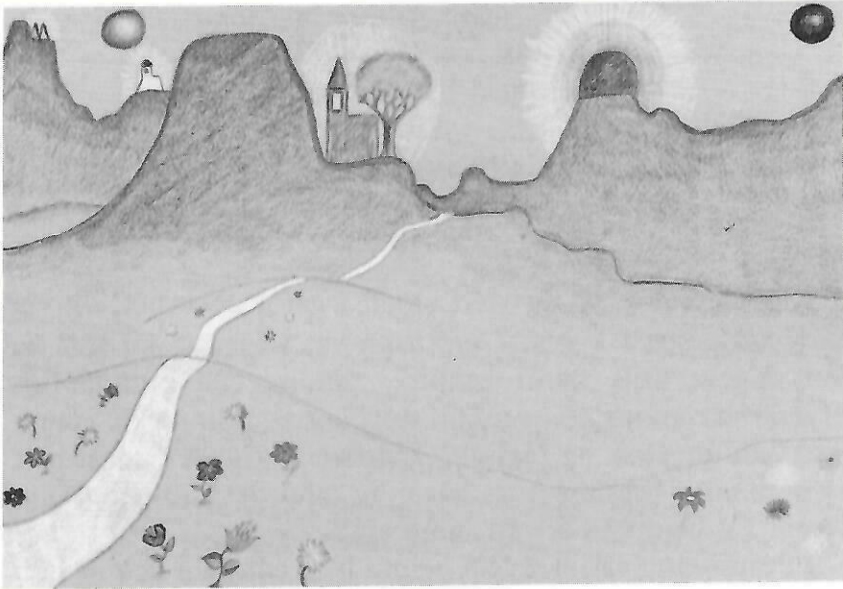
Draumur úr góðum stað

Mig dreymdi, að ég væri stödd í garði nokkrum, og var farið að nálgast kvöld. Garðurinn var sá fallegasti sem ég hef augum litið, hvort heldur í draumi eða lífanda lífi. Hvergi var auður eða gróðurlaus blettur, litlir lækir runnu á ákveðnum stað, og fuglalíf var þarna eitthvað. Fannst mér ég vera ein í þessum stóra garði og naut þess að ganga um hann. Ég held ég hafi átt hann sjálf.

Í draumnum var ég á leið heim í hús, eða öllu heldur höll sem ég þekkti, því þó ég væri aðeins á leiðinni þangað, sá

1. mynd. Blá sól er á lofti, enda tekur landið allt á sig bláan blæ. Aðaleinkenni landslagsins eru tré og vegur um öldótt landslag, en í baksýn vinstra megin eru tveir hnúkar með laut eða skarð á milli, en tveir turnar um mitt blað, og einn turn til viðbótar lengst til hægri. P.G.

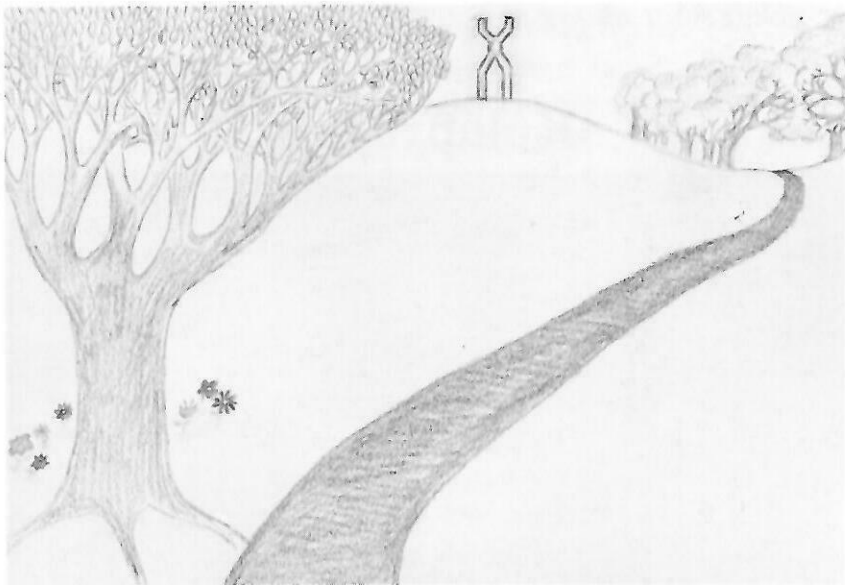
2. mynd. Myndin er um margt áþekk 1. mynd, þannig að manni dettur sterklega í hug að þetta sé nokkurn veginn sami staðurinn, þrátt fyrir þann mun, sem er á hnúkum, stöllum og skörðum og einnig á byggingunum. Mikil ástæða væri til að ætla, að bláa sólin hafi „gengið“ þann himinsþöl, sem svarar til 10—20 faldrar breiddar hennar og sé nú „komin“ frá hofinu eða kirkjunni á miðri mynd, yfir í litla húsið til vinstri, eða, sem líklegra má þykja, að sólargangur sé þarna rangsælis. En athyglisverðust eru þó birtubrigðin, roði sá sem allt landið litast af, og liggur beint við að setja þann roða í samband við hina rauðu sól, sem þarna sést á loftinu. P.G.

ég hana fyrir mér. Herbergið sem ég ætlaði að dvelja í, var mjög stórt, með arin og hátt til lofts. Stað þennan virtist ég þekkja allan nokkuð vel, því þegar ég gekk áleiðis eftir niðurgröfnum moldarstíg, stansaði ég á ákveðnum stað, þreif-aði ég fyrir mér ofarlega í niðurgröfnum stígnum og fann lykil sem mér fannst vera að bústað mínum. Þarna endaði draumurinn, en þegar ég hugsa meira um gróðurinn og landslagið var það í rauninni ekki ólíkt íslenskum gróðri, þó að mun fegurri væri. Trén voru lágvaxin, en farið var að skyggja nokkuð í draumnum, þannig að ég get ekki verið alveg viss.

16. mars 1993

Um draumateikningar Önnu Höllu Birgisdóttur

Um leið og Lífgeislar þakka það traust sem felst í því að fá þessar teikningar til birtingar, þykir okkur rétt að fara um þær nokkrum orðum. Eins og þeir vita, sem kunnugir eru draumakenningu Nýals, teljum við *draummyndirnar* vera komnar í hug dreymenta úr heila- og taugakerfi annarra, vakandi manna, og stundum, e.t.v. oftast en ekki, frá íbúum annarra hnatta. Þetta hefur sumum ótrúlegt þótt, en öðrum þykir þetta því líklegra, sem þeir hugleiða málið betur. Segir hér ekki meira af því, nema hvað við viljum nú skoða teikningar Önnu Höllu í þessu ljósi.

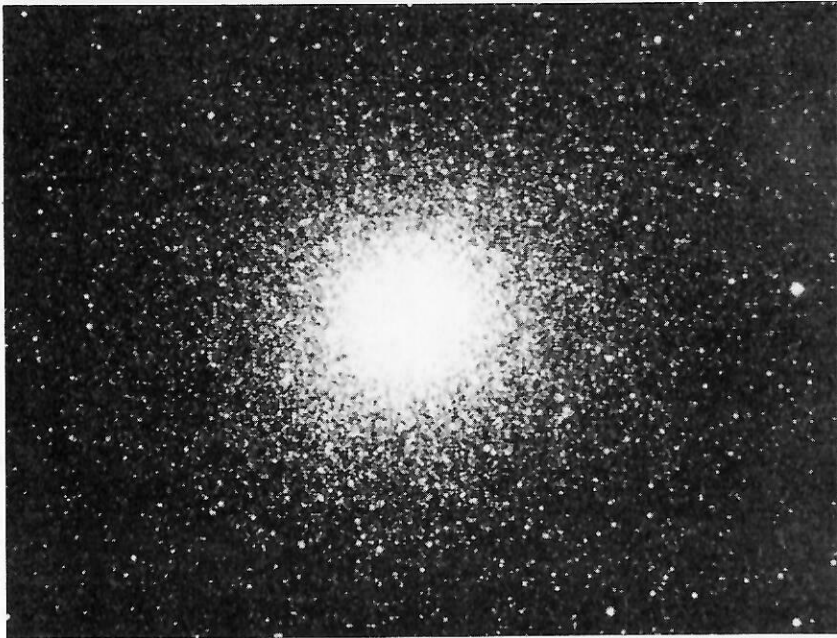
3. mynd. Hér er sami ávalinn ríkjandi í landslaginu og áður, og hinn hlykkjótti vegur á þarna jafnt heima, en hnúkana vantar og húsin, og í staðinn er komið merki nokkurt, sem gæti svarað til krossa hér á jörð eða annarra trúartákna. Athyglisvert er tréð vinstra megin, sem er mjög líkt hinum stöku trjám á myndum 1. og 2., en ólíkt hinum fjarlægari trjám í bakgrunni til hægri. — Það væri hægt að láta sér detta í hug, að þetta væri sama tréð og á 1. mynd, en horft á það öðrum megin frá og í gagnstæða átt. En þó gæti þetta verið á allt öðrum stað. Það er hins vegar heildarsvipurinn sem er áþekkur í öllum þessum myndum, og gefur það ástæðu til að ætla, að þær séu komnar til fyrir samband við einn og sama draumgjafa, og myndirnar séu þannig af umhverfi, sem er raunverulega til — einhvers staðar.

P.G.

Fyrir allmörgum árum kom ég á Kjarvalssýningu — þær voru tvær samtímis í Hafnarfirði — og sá ég þá tvær myndir af því, sem málarinn hafði kallað draumlandslag eða draummynd. Þar fór ekki á milli mála hinn stjarnræni uppruni! Myndirnar voru málaðar, ef ég man rétt það sem um þær var sagt, á fárra daga fresti, og samkvæmni landslagsins var nær alger. Nema að einu leyti, þær voru ekki *teknar* alveg á sama stað (í draum-landslaginu), heldur með svo sem 100—200 m millibili, þvert á aðal-sjónstefnu. En fjarvíddin í landslaginu framundan endurspeglaði þessa tilfærslu. Myndirnar svöruðu hvor til annarrar, eins og þær hefðu verið teknar með myndavél. Góð áminning til þeirra, sem halda — að „ímyndunarafl“ eða „sköpunargáfa“ eins og nú er mikill síður að segja — framleiði verk listamannanna.

Þorsteinn Guðjónsson.

Kúlubyrping

Myndin sýnir ytra útlit stjörnuþyrpingarinnar M13 í stjörnumerkinu Herkúlesi og er vel sjáanleg með berum augum, enda er sýndarbjartan 5,7 stig.

Fyrir miðilsmunn 27. 02. 1984.

Miðill: Sveinn Haraldsson.

Fram kom: Málfríður Einarsdóttir.

Komdu sæll (Þorsteinn) og öll blessuð.

Líklega er ég boðflenna hér. Vonandi að ég geri nú ekki neinn óskunda. Ég vildi nú eitthvað heilsa ykkur, Nýals-sinum, og láta ykkur heyra hljóðið í mér á framlífsjörðinni meir en áður. Ekki er nú amalegt fólkið hérna.

Það er undravert, hvað hér er margt fagurt, blómin og steinarnir og náttúran með allri fjölbreytni er mér uppspretta ómældrar ánægju og undrunar. *Íslensk náttúru-fegurð í æðra veldi*. Og er það mér meira en lítið áhugamál menn skilji það, hvað mikil breyting og góð það er hingað að koma.

Ekki ósjaldan hef ég reikað um fjöll og firnindi og hugsað margt um liðna tíð. Það er eins og *allar minningar öðlist hér nýtt líf og tilgang*. Jafnvel ómerkileg atvik verða uppspretta einhvers merkilegs í hugsun minni með þeim hætti, að ég tengi liðna atburði við nútíðina með einhverjum sérstökum hætti mér til ávinnings.

Tilveran er ekki kvíðvænleg hér. Allt slíkt er með öllu útilokað. En auðvitað finn ég og veit allt bölið það er veruleiki, þar sem það er ríkjandi og óhugnanlegur veruleiki, (er) þarf að sigrast á og bæta úr. *Þar er Helgi Pjeturss fremstur í baráttu fyrir bættum hugsunarhætti*. Mikil ánægja hefur verið mér að fræðast af ýmsum um margvíslega hluti varðandi eðli og tilgang lífs og heims. Og finnst mér best hafi ég þó haft gagn af að hlusta á Helga Pjeturss þar að lútandi.

Vertu blessaður (Þorsteinn) og verið öll sæl.

(Ath. Spurningum og svörum sleppt)

Fyrir miðilsmunn 22. 6. 1992.

Miðill: Sveinn Haraldsson.

Fram kom: Benedikt Gröndal, skáld.

Helgi Pjeturss:

Hugsa til ykkar margir og hér er enn samband.

Benedikt Gröndal:

Heyrið til mín.

Heil og sæl.

Jæja, hugsa til ykkar stutta stund.

En það er af mér að segja ég er að yrkja og hugleiða margt það, er fyrir augu og eyru ber. Eins og búast má við er takmarkað hægt að gera því skil öllu. En ekki verður maður skáld og heimspekingur án reynslu og hæfileika til að orða hugsanir sínar og tilfinningar nokkurnveginn við hæfi. Helst af snilld og að orða hugsanir sínar svo að varla verði betur gert er takmarkið hjá skáldinu og heimspekingnum. Þannig hef ég, er best hefur tekist til, held ég, getað (komist) nærri því, að ekki (sé) unnt að gera betur, þó að varlega skyldi fullyrða slíkt jafnan.

Framfarir í meðferð málsins í framlífi hér á minni jörð held ég megi teljast stórmerkilegar hjá skáldum og andans mönnum vísinda og heimspeki og fleirum. Það er nú vissulega stórkostlegt, hvernig málið þróast og vald manna á málinu á hærra tilverustigi og þannig má telja, að **hið íslenska mál** hefjist á æ hærra stig fullkomnunar, er fram líður, meðal hinna lengra komnu og ekki er einskisvert að leggja rækt við íslenskt mál, þar sem rætur þess, held ég óhætt sé að fullyrða, að séu að ýmsu leyti guðlegs eðlis. Með öðrum orðum sé **skyldara guðamáli en önnur tungumál jarðar.**

Þakka nú fyrir og verið sæl.

(Gunnar Hjörvar ritaði eftir segulbandsupptöku)

Fyrir miðilsmunn 9. 9. '91.

Miðill: Sveinn Haraldsson.

Fram kom: Freyja og með henni Ásynjur aðrar nokkrar.

(Halldór Pétursson, rithöfundur):

Kona er hérna að koma til okkar ákaflega björt og glæsileg og ljómar af henni góðleikur og göfgi og fegurð. Þetta er ákaflega fögur vera og tignarleg. Hún segir okkur tíðindi og mælir í hendingum jafnvel sumt. Mun þetta vera Ásynja hin öflugasta. Hún hugsar til ykkar jafnframt. Freyja og með henni eru Ásynjur aðrar nokkrar, er birtst hafa hér og þær eru meira en lítið fagarar ásýndum og tignarlegar þessar göfugu gyðjur allar.

En þær hafa mikinn hug á að verða að liði gamla Íslandi og þeirri þjóð, er það land byggir, Íslendingum. En þannig þó að efla sérstaklega andlegt sjálfstæði og einurð og íslenska hugsun og málsnilld og efla viljann til að fylgja hinu rétta og sanna í vísindum og þekkingu. Þetta vona þær, hinar göfugu Ásynjur, að takast megi að koma fram í vaxandi mæli, guðlegri orku og visku og leiðsögn meðal jarðarbúa, þannig að birti upp í heimskunnar ríki fyrir ljósi vискunnar og sannleikans.

Jæja, þær biðja fyrir kveðjur til Íslendinga, ykkar, þeirra, sem hugsíð nú til þeirra á Íslandi þessa stund.

Gunnar Hjörvar (ritaði eftir segulbandsupptöku).

Sannleikurinn er geisli frá hinni æðstu veru.

H.P.

Félagsstarf Nýalssinna júní 1991—okt. 1992

Eins og komið hefur fram, þá er aðalfundur ársins 1992 seinna á ferðinni en vera á og vant er, og er því tímabil það sem gera á grein fyrir, lengra en eitt ár eða nærri hálf tannað. Það er ekki hægt að segja að félagið hafi verið aðgerðarlaust þetta ár, en hversu árangursríkt starfið hefur verið, verður hver að meta fyrir sig.

Eins og áður hafa verið ræktir aðalþættir starfsins: miðilsfundir, félagsfundir, tímaritaútgáfa, bréfasambönd við féлага eða áhugamenn hér á landi og erlendis. Bæst hefur við nýr þáttur, sem reyndar var að komast af stað árið 1990, en það er endurútgáfa Nýalanna ásamt viðauka, og sú framkvæmd hefur þegar verið kynnt.

Miðilsfundir hafa verið haldnir flesta mánudaga eins og áður, og á sama stað, en nokkrum sinnum hafa verið haldnir fundir á Úlfstöðum — og hafa bæði nýláttnir og löngu láttnir gert vart við sig. Hefur Gunnar Hjörvar af mikilli alúð stundað það að taka fundina upp á segulband og skrá þá síðan af bandinu. Er vonandi, að félagið verði fært um það sem fyrst að sýna honum einhverja viðurkenningu í verki fyrir þetta starf. Hið sama má, ekki síður segja um miðilinn sjálfan, Svein Haraldsson. Verk hans og viðleitni er mikillar viðurkenningar vert. En auðvitað gera menn sér grein fyrir því, að meðan stefna Nýalssinna hefur ekki náð mætti sínum, hlýtur allt okkar starf að vera sem mest sjálfboðastarf.

Félagsfundir hafa oftast verið haldnir á tilsettum tíma á þessu bili. Ýmis athyglisverð mál hafa verið rædd, og vísast í því efni til fundargerða.

Lífgeislar hafa komið út sem svarar sex heftum á ári, og má það teljast allgott framhald. Efni blaðsins hefur verið fjölbreytt, og nýlega kom út hefti með öllum erindunum sem fluttu voru á Málþingi Nýalssinna á Þingvöllum, 27. júní sl. Voru viðurkenndir fræðimenn að meirihluta ræðumenn þar, og má að slíku teljast mikill akkur fyrir stefnu Nýals.

Bréfasambönd við áhugamenn erlendis hef ég allmikil haft, og ræði ég ekki frekar þar um. En hins vil ég enn geta, sem áður hefur komið fram að komið hefur út á mínum vegum blað á ensku máli, sem ber heitið *Huginn og Muninn*, og er kennt við hrafna Óðins, visku- og vitneskjuhrafna, sem fréttir bera hvaðanæva. Með nútíma orðalagi mætti segja að þetta rit sé „gert út á alþjóðlegan ásatrúarmarkað“, og er þó naumast um markaðsmál að ræða nema í minnsta lagi. En tilgangurinn hjá mér hefur verið sá að koma íslenskri heimsfræði á framfæri í sambandi við hinn forna arf okkar Íslendinga. Má því segja að þetta rit sé framhald af starfi Snorra Sturlusonar, en hann reyndi að reisa við Norðurlönd með fræðastarfi sínu, og hafa menn litla hugmynd um það haft. „Huginn og Muninn“ hafa þó nokkra útbreiðslu, og þyrfti ég eiginlega að vera í fullu starfi hjá sjálfum mér til þess að geta sinnt öllum þeim möguleikum sem þarna bjóðast.

Nýalsútgáfan er vissulega aðalviðburður umliðins starfsárs félagsins og hefur hún þó nokkuð verið kynnt. Þessi framkvæmt er þess eðlis að hún verður félaginu til allmikillar byrði, meðan ekki verða meiri viðbrögð við henni en orðið er. En á hinn bóginn hefur það að færast slíkt í fang orðið félögum hvatning til þátttöku í starfi meir en áður, og mun mega merkja það á einn og annan hátt.

Ég ætla ekki að fara mörgum orðum hér um þetta mál, en ég tel ástæðu til að vekja enn athygli á því, að þetta er í rauninni tvær útgáfur: annars vegar Nýalarnir endurútgefnir, hins vegar Valdar ritgerðir, sem er ný útgáfa ritgerða sem flestar voru orðnar almennum lesanda lítt tiltækar. Allir sem eiga gömlu útgáfunar af Nýölum — og þeir eru margir,

ættu einnig að fá sér Valdar ritgerðir A—B. Ég ætlast beinlínis til þess að fólk sjái sóma sinn í því að kaupa Valdar ritgerðir og auka þannig Nýal sinn. — Á hinn bóginn ættu Nýalssinnar líka að kunna að meta það við útgefandann, SKÁKPRENT, að hafa ráðist í það stórvirki að gefa Nýal út að nýju, með mikilli áhættu og margfaldri fyrirhöfn, auk þess sem hann gefur út Lífgeisla fyrir okkur, og leggur einnig þar mikið á sig. — Jóhann Þórir sagði það við mig í vor, að tekjur í sambandi við útgáfuna sem svarar þreföldu því sem við hjónin ein vorum þá búin að selja, þá væri peningahliðinni bjargað. En í raun hefur orðið sáralítill sala í sumar. Ég hef orðið fyrir vonbrigðum með það hve fáir úr okkar hópi hafa keypt. Jafnvel sumir sem hafa árum saman notið aðstöðu hér í salnum og þess sem félagið býður hér, hafa ekki keypt.

Um hin hversdagslegri umsvif félagsins, eins og innheimtu félagsgjalda og framkvæmdir á þeim byggðar, er það að segja, að slíkt hefur verið í lágmarki; er fjárkreppa félagsins vegna útgáfuframkvæmdanna slík, að viðgerðir á þaki og annað því tengt hefur naumlega tekist að fjármagna. Til framkvæmda eins og málningar utanhúss, eða endurbóta innanhúss, er varla hægt að hugsa, og mætti í gamni segja að ástand hússins endurspeglar ástand mannfélagsins.

Vegna þeirra áhyggju sem við höfum af kostnaði þeim sem Skákprent hefur af útgáfunni fórum við hjónin fyrir hálfum mánuði austur að Kumbaravogi og hittum þar Pétur Gíslason (og bróður hans Sigurð). Gaf Pétur góðfúslegt leyfi sitt til þess að selja flygilinn sem hann gaf fyrir 15 árum í fundarsalinn. Ef í nauðir rekur og gott tilboð fæst, munum við nota þetta leyfi, en þó aðeins í fullri nauðsyn.

Varðandi Lífgeisla vil ég beina því til allra félagsmanna og annarra sem gefa þessum málum gaum, að það er alveg nauðsynlegt að borga árgjöldin. Þetta rit hefur verið helsta merkið um starfsemi félagsins um árabíl, og þó ég hafi

sjálfur átt hlut í því verki, vil ég telja ritið allvel heppnað, og skaði að það hefur ekki dreifst meira en enn er orðið.

Vonandi er að starfsemi félags Nýalssinna eigi eftir að eflast á næstunni, og ef svo verður þarf engan að iðra þess að hafa lagt hönd að verki, enda þótt fremur þungt hafi verið fyrir lengi.

Í október 1992 — Þorsteinn Guðjónsson

Sjöstirnið

Sjöstirnið í Nautsmerkinu mun vera langþekktasta dreifþyrping stjarna.

„Billjónum skyldra mannkynja verður ekki bjargað fyrr en brautin hefur verið rudd með sigri sannleikans á þessari jörð.“

Helgi Pjeturss.

EFNISYFIRLIT

ERINDI OG GREINAR:

Vetrarbrautahvirfing (sjá forsíðumynd)	bls. 38
Tíðindi úr Lífssögu jarðar. Þorsteinn Guðjónsson.....	“ 39
Gustav Adolf Reuterholm. Dr. Carl Granquist Þorsteinn Guðjónsson þýddi	“ 42
Um Carl Granquist. (Til lesenda Lífgeisla). Þorsteinn Guðjónsson	“ 44
„Örlagafjallið“. Ingólfur frá Prestsbakka.....	“ 46
Hugleiðing um „Örlagafjallið“. Þorsteinn Guðjónsson.....	“ 46
Samsemd sálar og umhverfis. Ingvar Agnarsson	“ 48
Tálminn óyfirstíganlegi Frásögn Guðmundar Árnasonar. Rituð af I.A.....	“ 52
Um farartálmann undarlega. Skýring Þ.G.	“ 54

LJÓÐ:

Inngangsorð um Stjörnu-Odda draum yngri Heimspeki íslenskra skálda á 19. öld. Þ.G. Stjörnu-Odda draumur nýrri (fyrri hluti). Grímur Thomsen	“ 57
--	------

DRAUMAR:

Draumur úr góðum stað (með 3 teikningum) Anna Halla Birgisdóttir	“ 61
Um draumateikningar Önnu Höllu Birgisdóttur. Þorsteinn Guðjónsson.....	“ 63

SAMBANDSFUNDIR:

Fyrir miðilsmunn. Miðill: Sveinn Haraldsson Ritari Gunnar Hjörvar Málfríður Einarsdóttir (ritari Þ.G.)	“ 65
Benedikt Gröndal, skáld	“ 66
Freyja (og með henni ásynjur aðrar).....	“ 68

FÉLAGSSTARF NÝALSSINNA:

Þorsteinn Guðjónsson	“ 68
----------------------------	------

MYR:

Myrkvastjörnur (mynd)	“ 38
Vetrarbrautarmynd.....	“ 47
Lítum til stjarnanna(mynd).....	“ 55
Stjörnuhiminn (mynd)	“ 67
Sjöstirnið (mynd).....	“ 68